Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-04-28

Ärende
TN 2021-0113

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Fredrik Cavalli-Björkman
08-686 3904
fredrik.cavalli-bjorkman@sll.se

Trafiknämnden
2021-05-18, punkt 22

Svar på skrivelse (S) angående plexiglas i kollektivtrafiken

Ärendebeskrivning

Med anledning av skyddsglasinstallationer på bussarna i SL-trafiken har Socialdemokraterna i en skrivelse daterad 2021-01-26 ställt frågor kopplat till trafiksäkerhet. I detta ärende återkommer trafikförvaltningen härmed med svar på dessa frågor.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt skrivelsen från Socialdemokraterna daterad 2021-01-26.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta följande.

1. Skrivelsen anses besvarad.

Förslag och motivering

1. *Har trafikförvaltningen ställt krav på bussoperatörerna om införandet av sk plexiglasskydd? I sådana fall – hur är det kravet formulerat?*

Ja, trafikförvaltningen har kravställt om införande av skyddsglaslösningar. Glasen är inte tillverkade av plexiglas utan av det mer hållbara materialet polykarbonat som används bl.a. för flygplansfönster. Kravspecifikationen i tilläggsavtal tecknade med trafikutövarna stipulerar att skyddsglas som installeras ska vara:

- Tillräckligt robusta för att kunna åtminstone fungera i en period av två (2) år

- Utformade för att uppnå adekvat smittskydd
- Utformade även med hänsyn till arbetsmiljö i övrigt och trafiksäkerhet (t.ex. sikt, utrymning, krockskydd)
- Utformade så att biljettvalidering är möjlig
- Accepterade av relevanta tillsynsinstanser (som t.ex. bilprovningen och Transportstyrelsen)
- Förankrade med fackliga representanter och förarkollektivet
- Baserade på en lösning som är kostnadseffektiv och kan implementeras snabbt

2. *Vilka säkerhetskrav har förvaltningen ställt på plexiglas-lösningen?*

Som nämns i svaret ovan innefattar kravställningen att lösningen ska vara utformad med hänsyn till trafiksäkerhet samt vara accepterad av relevanta tillsynsinstanser.

3. *Vilken expertmyndighet har granskat och vilken myndighet har godkänt lösningen utifrån trafiksäkerhet?*

Trafikutövare har haft kontakt med Transportstyrelsen i frågan om skyddsglasen, med hänsyn till trafiksäkerhet, föranleder behov av en registreringsbesiktning av fordonen. Besked från Transportstyrelsens utredare var att de inte såg någon nödvändighet i detta. Man hänvisade till ordinarie kontrollbesiktning, som utförs av bilprovningen. Med detta som utgångspunkt har utöver ordinarie årliga kontrollbesiktningar, en extra kontrollbesiktning av bilprovningen av samtliga busstyper med monterade prototyper genomförts. Alla sådana kontrollbesiktningar har hittills samtliga konstaterats utan anmärkningar. Det vill säga, skyddsglasen har godkänts för varje enskild busstyp och vid varje enskild depå.

4. *Hur många tillbud har inkommit kopplat till plexiglasen?*

Trafikförvaltningen får löpnade information från trafikutövarna om incidenter och tillbud. Det kan noteras att trafikförvaltningen ställer krav på att händelser av allvarlig karaktär skall inrapporteras till trafikförvaltningen. Tillbud av mindre allvarlig karaktär, till exempel kraftiga inbromsningar, rapporteras med andra ord vanligtvis inte in. Vid genomgångar av rapporterade incidenter har det inte påvisats att skyddsglas varit en bidragande faktor till det inträffade. Det finns heller inga andra indikationer att något tillbud varit kopplat till skyddsglasen.

Vintervädret har givetvis påverkat det totala antalet händelser (oavsett orsak) under det första kvartalet men antalet är inte fler under denna period än under jämförbara vinterperioder tidigare år.

5. *Vilket ansvar har Trafiknämnden respektive förvaltningen för att följa upp trafiksäkerheten i de fordon som används av utförare för att trafikera den upphandlade trafiken?*

Det ska poängteras att huvudansvaret för att säkerställa en trafiksäker beskaffning och ett trafiksäkert framförande av fordonen ligger hos trafikutövaren. Trafikutövaren ansvarar för att vidta alla nödvändiga åtgärder inom ramen för sitt uppdragsavtal och tillämpliga lagar, förordningar, myndighetsföreskrifter och regelverk från trafikförvaltningen, för att säkerställa att uppdraget utförs på ett säkert och tryggt sätt.

Trafikutövaren ska inom ramen för uppdraget rapportera till trafikförvaltningen hur verksamheten bedrivs och utvecklas. Detta innefattar bl.a. uppgifter om produktion, måluppfyllelse, underhåll, säkerhet- och trygghet, miljödata, fordonsdata, energidata m.m. Trafikförvaltingfen följer upp hur trafikutövaren utför sitt uppdrag genom olika uppföljningsmetoder och mätningar. Sådana metoder är t.ex. den månadsvisa uppföljningen av kravuppfyllnad i enligt med av trafikförvaltningen fastställda uppföljningsplaner, granskning av incidentrapporter samt genomförande av speciella temarevisioner för kontroll av trafikutövarens arbete inom säkerhetsområdet.

Trafikutövaren ska även regelbundet genomföra egen revision, tillsyn och kontroll inom samtliga områden som rör säkerhet och trygghet, inklusive trafiksäkerhet, för att följa upp att uppdragsavtalet följs. Trafikutövaren ska på trafikförvaltningens begäran redovisa resultatet av sin egenkontroll.

Trafikutövaren ska också ge tillträde till lokaler, depåer, fordon m.m. som behövs för uppföljning och kontroll av säkerhet- och trygghetsfrågorna. Trafikförvaltningen besöker regelbundet depåer utan föranmälan för att kontrollera fordonens skick.

David Lagneholm
Förvaltningschef

Fredrik Cavalli-Björkman
Chef trafikavdelningen

Region Stockholm

SKRIVELSE
2020-01-26

Socialdemokraterna

Trafiknämnden

Skrivelse angående plexiglas i kollektivtrafiken

Monteringen av det som i folkmun kallas för plexiglas i bussarna i syfte att öppna framdörren pågår i SLs trafik. Stängningen av framdörrarna skede tidigt i pandemin och vi Socialdemokrater drev också detta för att skydda förarna från riskerna för smittspridning. När framdörren åter kan öppnas för påstigning möjliggörs för människor att validera sitt SL-kort ombord och på detta sätt hoppas man minska fuskåkandet. Vi socialdemokrater är inte emot lösningar som gör det möjligt att öppna framdörrarna om det kan ske smittsäkert för förarna men vi är oroliga över de signaler vi får från busschaufförerna om att plexiglaslösningen är trafikfarlig och skapar reflexer. Vi är därför starkt kritiska om det stämmer att man inte kontrollerat att lösningarna är trafiksäkra och fått godkännande från ansvariga myndigheter.

Dagens nyheter rapporterar att trafikförvaltningen JO-anmälts för hanteringen av plexiglaslösningen samt att bussoperatör bekräftar att antalet tillbudsrapporter har ökat sedan man började installera skyddsglas i bussarna. I artikeln hävdas från trafikförvaltningens sida att dessa plexiglaslösningar är godkända av arbetsmiljöverket för både trafiksäkerhet och smittskydd. Arbetsmiljöverket menar dock att delar av ärendet inte är en arbetsmiljöfråga och därmed inte något som ligger inom ramarna för myndighetens ansvar.

Vi socialdemokrater ser behovet av att få in de intäkter som går och betonar att fuskåkande inte är acceptabelt. Däremot måste trafiksäkerheten vara högst prioriterat för såväl passagerare, förare som andra trafikanter. Vi har istället för att forcera fram plexiglaslösningen sedan pandemins början föreslagit att en av kostläsarna vid framdörren flyttas bakåt för att människor ska kunna blippa sin biljett. Vi är övertygade om att majoriteten av resenärerna vill göra rätt för sig. Nu är det viktigt att alla kort läggs på bordet vad gäller om de lösningar med plexiglas på bussar som nu är i trafik är godkända vad gäller trafiksäkerheten eller inte.

Med anledning av det som framkommit vill socialdemokraterna ställa följande frågor:

1. Har trafikförvaltningen ställt krav på bussoperatörerna om införandet av sk plexiglasskydd? I sådana fall – hur är det kravet formulerat?
2. Vilka säkerhetskrav har förvaltningen ställt på plexiglas-lösningen?
3. Vilken expertmyndighet har granskat och vilken myndighet har godkänt lösningen utifrån trafiksäkerhet?
4. Hur många tillbud har inkommit kopplat till plexiglasen?
5. Vilket ansvar har Trafiknämnden respektive förvaltningen för att följa upp trafiksäkerheten i de fordon som används av utförare för att trafikera den upphandlade trafiken?